

Lausunto kaupunginhallitukselle palveluverkkoselvityksen vaihtoehtoista

Sivistyslautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Palveluverkkoselvityksen tavoitteena on ollut muodostaa Karkkilan kaupungille pitkän aikavälin taloudellisesti ja toiminnallisesti kestävä sivistystoimen palvelurakenne väestöennusteisiin perustuen. Väestökehityksen mukaan lasten ja nuorten määrä Karkkilassa laskee merkittävästi seuraavien vuosien aikana, mikä pienentää varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen tilatarvetta ja lisää painetta sopeuttaa palveluverkkoa. Tämän lisäksi kaupungin heikentynyt taloustilanne vaatii vuoden 2026 sekä suunnitelmavuosien osalta merkittäviä sopeutuksia. Lisäksi lautakunta toteaa nykytilasta sekä vaihtoehdosta 1 ja 2 seuraavaa:

Nykytila 0

Nykytilassa palveluverkko on hajautettu ja säilyttää lähipalvelut useissa eri yksiköissä. Lyhyellä aikavälillä tämä mahdollistaa varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta fyysiset lähipalvelut. Toiminta on kuitenkin muuttuneessa väestökehityksessä tehotonta. Lasten ja nuorten määrän voimakas väheneminen johtaa vajaakäyttöisiin tiloihin ja pieneneviin opetusryhmiin, kun taas kiinteistöjen ylläpito- ja henkilöstökustannukset pysyvät suurina.

Taloudellisesti nykytila ei ole kestävällä pohjalla eikä taloudellisesti mahdollinen. Varhaiskasvatuksen osalta Toivikkeen ja Högforsin tilat tarvitsevat korjausta ja vapaa-aikapalveluiden osalta Opistotalo on tullut tiensä päähän. Ilman rakenteellisia muutoksia tarvittavat säästöt joudutaan hakemaan suoraan toiminnasta – henkilöstön vähentämisestä, ryhmäkokojen kasvattamisesta, tuntikehityksen ja tukipalvelujen supistamisesta sekä ei-lakisääteisten vapaa-ajan palveluiden karsimisesta. Tämä heikentäisi palvelujen laatua laajasti ja kaventaisi lasten, nuorten sekä muiden kaupunkilaisten hyvinvointia.

Vaihtoehto 1

Vaihtoehto 1 vastaa kaupungin väestökehitykseen ja tilatarpeiden pienenemiseen rakenteellisesti. Toiminnallisesti malli tarjoaa yhtenäisen alakoulun Nyhkälään, keskitetyn varhaiskasvatuksen Haukkamäkeen ja vapaa-ajankeskuksen Tuorilaan. Tämä yhtenäistää opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatua, tasoittaa ryhmäkokoja ja mahdollistaa joustavamman henkilöstön sekä tilojen käytön.

Lyhyellä aikavälillä vaihtoehto edellyttää muutoksia henkilöstön sijoittumisiin, kuljetusjärjestelyihin ja tilamuutoksiin, mutta pitkällä aikavälillä se vähentää kiinteistökustannuksia ja investointitarpeita sekä parantaa resurssien kohdentamista väestömäärän mukaisesti. Taloudellisesti vaihtoehto 1 tuottaa merkittävät säästöt sekä käyttömenoissa että investoinneissa.

Perheiden näkökulmasta palveluiden keskittäminen tuo sekä hyötyjä että haasteita. Osa lapsista joutuu kulkemaan pidempiä matkoja, mutta toisaalta opetus ja varhaiskasvatus tapahtuvat paremmin varustetuissa ja laadukkaammissa ympäristöissä. Harrastus- ja vapaa-ajantoimintojen keskittäminen Tuorilaan säilyttää edelleen monipuoliset palvelut kohtuullisten etäisyyksien päässä.

Vaihtoehto 2

Vaihtoehto 2 tuottaa suurimmat säästöt ja vähentää investointitarpeita laajimmin, mutta sen toiminnalliset vaikutukset ovat selvästi suuremmat. Vaihtoehto 2 sisältää samat perusratkaisut varhaiskasvatuksen ja opetuksen osalta kuin vaihtoehto 1, mutta laajentaa kiinteistöistä luopumista lisäksi Tuorilan koulun osalta, mikä vaikuttaa erityisesti liikunnan, työväenopiston, musiikkiopiston sekä nuorten työpajan toimintaan. Tämä pakottaisi em. toimintojen osalta toiminnan ajalliseen supistamiseen muiden kaupungin toimintojen ollessa etusijalla. Tuorilan koulusta kokonaan luopuminen heikentäisi tarjontaa erityisesti liikuntatilojen osalta. Tämä vähentäisi harjoitusvuoroja merkittävästi, sillä mallissa luovutaan myös Högforsin päiväkodin tiloista syksyyn 2027 mennessä tai viimeistään siinä vaiheessa, kun kiinteistön jatko selviää.

Lyhyellä aikavälillä muutos toisi merkittäviä henkilöstövaikutuksia, irtisanomisia ja toiminnan siirtymisiä. Pitkällä aikavälillä säästöt olisivat suurimmat, mutta vaikutukset palveluiden monipuolisuuteen olisivat myös negatiivisimmat.

Yhteenveto

Sivistyslautakunta katsoo, että kaupungin väestökehityksen ja talouden kannalta välttämätöntä on toteuttaa rakenteellinen uudistus, joka sopeuttaa palveluverkon tuleviin tarpeisiin. Vaihtoehdot 1 ja 2 molemmat vastaavat tähän tavoitteeseen paremmin kuin nykytila, mutta vaihtoehto 1 on tasapainoisempi ja realistisempi ratkaisu, jossa yhdistyvät taloudellinen kestävyys ja palveluiden saavutettavuus.

Lautakunta korostaa, että päätöksen toimeenpanossa on huolehdittava muutoksen hallitusta ja vastuullisesta toteutuksesta. Henkilöstön siirtymät ja työhyvinvointi on turvattava ja henkilöstölle tulee tarjota riittävä tiedonsaanti ja tuki uuteen rakenteeseen.

sopeutumisessa. Viestinnän on oltava avointa ja oikea-aikaista, jotta sekä henkilöstö että perheet pysyvät ajan tasalla muutoksen etenemisestä. Palveluiden laadun ja jatkuvuuden varmistaminen on ensiarvoisen tärkeää. Vapaa-ajan ja harrastuspalvelujen kohtuullinen säilyttäminen on nähtävä tärkeänä osana lasten ja nuorten hyvinvointia.

Toimeenpanoa tulee seurata aktiivisesti ja tarvittaessa on ryhdyttävä korjaaviin toimenpiteisiin talouden, henkilöstön tai palveluiden toimivuuden turvaamiseksi.